

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IV. Vsusfructus reddituum episcopalium & collatio Præbendarum nitebatur tantùm consuetudine ante tempora Gregorij decimi. Sed Concilium Lugdunense ea tempestate habitum possessionem Regum in jus ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

resto fuit ne deinceps aliquid quoad hoc tentaretur adversus Ecclesiam illam. Datum autem est arrestum illud anno M C C L V I I I. extatque in veteribus regestis Parlamenti Parisiensis, unde editum est à Chopino & Corbino. Sed constitutio illa beati Ludovici quam diximus, data anno sequenti, descripta est in veteri regesto quod extat in camera Computorum Parisi. hoc titulo: *Regestum Curie Francie Domini Regis de feudis & negotiis senescallarum Carcassona, Bellicadri, & Tolosane, Caturcensis, & Rutenensis.* Extat autem in ea constitutione clausula quaedam magni momenti qua caret arrestum. Rex enim sibi reservat jus occupandi arces & castra jure superioritatis, quoties ita postulabit utilitas Principis, secundum quod fieri assolet antiquitus; quamvis ea ad manum suam non recipiat jure Regaliae, cum sedes vacat.

Excellentissimo Domino suo Ludovico Dei gratia serenissimo Francorum Regi, G. Decanus & Capitulum Aniciensis Ecclesie, se ipsos ad sua beneplacita voluntatis. Serenitatis vestre literas per patrem venerabilem Dominum G. Dei gratia Episcopum nostrum nuper nobis transmissas vidimus in hac verba. LUDOVICUS DEI GRATIA REX FRANCIE. Notum facimus universis quod inter nos & Ecclesiam Aniciensem super Regalibus quaestione suborta, inquiri fecimus diligenter, de assensu ejusdem Ecclesie, qua sunt illa qua a nobis & nostris antecessoribus, Regalium nomine, vacante eadem Ecclesia, accipi consueverant ab antiquo. Quia vero per inquestam quam fieri fecimus probatum non extitit seu inventum quod vacante Ecclesia supradicta nos vel nostri antecessores domum episcopalem, vel fortericia alia civitatis, castra etiam extra civitatem, seu villas alias habuerimus aliquo unquam tempore, sed nec pedagia extra civitatem ad Episcopum pertinentia, nisi a duabus primis vacationibus citra, vel aliquando unquam vacante Ecclesia nos vel nostri antecessores dignitatem aliquam in ea contulerimus seu Praebendam, vel nobis aut nostris antecessoribus denunciata fuerit mors Episcopi seu cessio, vel petita a nobis ex parte Capituli licentia eligendi, super his ex nunc in perpetuum dictam Ecclesiam nolumus molestari. Sanè licet ratione vacationis fortalicia civitatis peti nolumus in posterum, prout diximus, jus tamen ea petendi ratione dominij, & recuperandi, nobis & nostris successoribus retinemus in illis casibus in quibus nobis competit ab antiquo. Verum quia per eandem inquestam invenimus quod a longis retro temporibus vacante eadem Ecclesia ad nos

pertinet jure Regalium, jurisdictio temporalis in civitate, suburbis, & territorio ad Episcopum pertinens, pedagium etiam civitatis, & alij reditus in eadem civitate & territorio ad Episcopum pertinentes, exceptis redditibus altarium, ea nobis & nostris successoribus Regibus Francie in perpetuum retinemus. Actum apud Corbolum anno Domini M C C L I X. mense Julio. *Vestra igitur regie majestati referentes quas scimus & possumus gratiarum humillimas actiones, quod vestra benevolentia placuit jus nostrum & Ecclesia nostra per usurpationes diversas a quibusdam in ambiguo depositum declarare, quae in eisdem literis continentur habentes accepta, ea ad vos & successores vestros Reges Francie, jure Regalium, vacante Ecclesia nostra, recognoscimus pertinere quae in vestris predictis literis vobis & eisdem successoribus vestris retinistis expressè. In cuius rei testimonium presentem cedulam Eminentiae vestrae mittimus sigilli nostri munimine roboratam. Datum Anicij in Capitulo anno quo supra, mense Augusto.*

IV. Cum autem ususfructus reddituum episcopatus (si reditus feudorum excipias) & collatio Praebendarum ex consuetudine proficiscerentur adversus canones introducta, optimum factu esse existimarunt Principes ut hujus consuetudinis confirmationem decerni procurarent in Concilio generali Lugdunensi, quod a Gregorio decimo convocatum & celebratum est anno millesimo ducentesimo septuagesimo quarto. Eam ob rem editus est in eo Concilio canon, praesentibus Francorum legatis, quo idem praesens decretum est quod Regis auctoritate statutum fuerat arresto Parlamenti Parisiensis. Confirmatum enim est jus recipiendi Regalia in Ecclesiis ubi recepta erat illa consuetudo: cuius introductio vetita est quoad Ecclesias quae ei non erant obnoxiae. *Generali constitutione sancimus universos & singulos qui Regalia, custodiam, sive gardiam, advocacionis seu defensionis titulum in Ecclesiis, monasteriis, seu quibuslibet piis locis de novo usurpare conantes, bona Ecclesiarum, monasteriorum, aut locorum ipsorum vacantium occupare presumunt, quantumcunque dignitatis honore presulgeant, --- eo ipso excommunicationis sententiae decernimus subjacere. Infra: Qui autem ab ipsarum Ecclesiarum ceterorumque locorum fundatione vel ex antiqua consuetudine jura sibi hujusmodi vendicant, ab illorum abusu sic prudenter abstinere, & suos ministros in eis sollicitè faciant abstinere, quod ea quae non pertinent ad fructus sive redditus provenientes vacationis tempore non usurpent, nec bona cetera, quorum se asserunt habere custodiam, dilabi permittant, sed in bono statu conservent. Ceterum adnotandum*

Capit. 11. Concilii
Lugdun. sub Grego-
rio X.

est hoc loco vocem *Regalia* heic novè accipi, pro custodia nimirum & usufructu omnium fructuum & reddituum provenientium interim dum sedes vacat: *Fructus sive redditus provenientes vacationis tempore.*

V. Dubitandum non est quin generali fructuum vocabulo comprehenderetur etiam collatio Præbendarum, cum juxta Alexandri tertij constitutionem, quæ ante hoc Concilium edita est, collationes recenserentur in fructibus. Sed tamen maluit Concilium jus illud extraordinarium verbis generalibus, quòd & ipsa validæ rationis loco esse possent, complecti quàm illud differtis verbis explicare. Neque enim probabile est eam fuisse patribus Concilij mentem, cum hunc canonem conderent, ut collationes Præbendarum adimerent Principibus; cum Innocentius tertius anno millesimo ducentesimo decimo, Clemens quartus anno millesimo ducentesimo sexagesimo septimo, & Gregorius ipse decimus anno M C C L X X I. hujusmodi Præbendarum collationes à Regibus sede vacante factas approbaverint.

VI. Hæc tamen reticentia occasionem postea subministravit Bonifacio Papæ octavo de hoc jure controversiam movendi adversus Philippum Pulchrum Regem Francorum, cui scripsit Pontifex eos se pro hæreticis habere qui contendebant collationem Beneficiorum, quòd spiritualia sint, fieri posse à laïca persona. Verùm Rex jus suum tuitus est allegata veteri consuetudine regni sui. Ioannes de Parisiis, temporis illius scriptor, ea occasione scripsit Tractatum de potestate papali & regia, in quo inter alia examinat quæstionem collationis Beneficiorum. Ait autem quòd cum Ecclesia Patronis concesserit jus præsentationis, contemplatione foundationis Beneficiorum, potuit quoque ipsa ac debuit in gratiam insignium virorum connivere eorundem Beneficiorum collationibus, velut vices rependens protectioni quam illi impertiuntur Ecclesiæ, & consideratione beneficiorum ab iis præstitorum Ecclesiis, præsertim cum collatio ac præsentatio non sint propriè res spirituales, sed tantum spiritualibus connexæ *per antecedentiam*, ut ille loquitur. Significat autem eas antecedere exercitium spirituale & officium quod beneficiatus præstat Ecclesiæ. Nam licet Episcopo injuria fieri videatur cum collatione quorundam Beneficiorum sede vacante vacantium privatur, leve tamen illud damnum majore commodo refarcitur, protectione nimirum & donationibus factis & in posterum faciendis in gratiam Ecclesiarum.

Quod annexum est spiritualibus officiis per antecedentiam, ut presentatio, vel collatio, seu jus conferendi, quia non sic dependet à spirituali, sed è converso, potest competere laico præcipuè, & ex concessione Ecclesiæ, vel ex promissione, & ex longa consuetudine præscripta, potest Rex sibi jus acquirere, cum sibi non repugnet. Infrà: Dicta consuetudo cum non sit damnosa in ministris Ecclesiæ, sed in pluribus fructuosa, non præjudicat juri publico in genere, licet videatur præjudicare in specie. Nam licet videatur præjudicare Episcopis qui privantur collatione Beneficiorum quæ de jure communi eis debetur, tamen Ecclesiæ aliunde ex hoc emolumentum accipiunt præponderans, ratione defensionis & donationis & foundationis. Et ideo non præjudicat simpliciter.

Joan. Pais. de potest. reg. & pap. c. 21.

VII. In articulis Clementi Papæ quinto à Gulielmo de Nogareto oblatis adversus memoriam Bonifacij octavi, quam is damnari debere contendebat ob crimen hæreseos, tria quædam proponuntur tanquam certa & manifesta adeoque nota ut nemo contradiceret. Primum enim asseritur quamplurimas Ecclesias esse sub tuitione Regis, in primis verò omnes Ecclesias cathedrales hujus regni, adeo ut si vis aliqua illis inferatur, Rex auctoritate sua refarciri damna procurer. Secundò, inter jura regia illud quoque recenseri, ad eum nempe pertinere usum fructum omnium fructuum & reddituum Ecclesiarum cathedralium vacantium, qui de sua Regalia existunt, donec novus Episcopus bona temporalia à Rege receperit, post præstitum videlicet juramentum fidelitatis aut homagium. Tum Ecclesias in quibus Rex fruitur hoc jure Regaliæ, fundatas fuisse à Regibus Francorum. Tertio, Regem, sede vacante, conferre Præbendas, Dignitates, & Beneficia quorum collatio ad Episcopum pertinebat, etiamsi vacent in Curia Romana.

VIII. Porro cum antiqua Parlamenti arrepta jus regium consuetudine niti docuerint, illudque deinceps Concilium Lugdunense approbaverit cum hac modificatione, nullamque aliam ejus asserendi probabilem causam invenerint Doctores Parisienses quàm vetustam consuetudinem ex æquitate profectam, mirum videri non debet si Reges qui primi leges in hac Regalium materia condiderunt ad fori usum accommodatas, jus illud coercuerint ad Ecclesias in quibus receptum erat Regem eo jure uti. Ita enim anno M C C C I. edixit Philippus Pulcher: *Item, quantum ad Regalias, quas nos & nostri prædecessores percipere assuevimus & habere in aliquibus Ecclesiis regni nostri, quando eas vacare contingit. Item Philippus Vale-*